

KRONIKY a kronikáři města Harrachova

Žádná obecní kronika z dřívějších dob se nedochovala. Po roce 1945 bylo po ní pátráno, ale většina obyvatel německé národnosti říkala, že zde žádná psána nebyla. Není to však pravděpodobné, možná byla ukryta v nějaké rodině a teď je jejím rodinným zlatem, ať už tady či spíše někde v německy mluvící zemi nebo byla během války lidmi zničena....to jsou už jen dohady.

V roce 1946 byl psaním kroniky pověřen pan Josef Kraus. Prožil téměř celý svůj život v Harrachově, byl spjat s mnoha místními spolky, pracoval ve sklárně. Shromažďoval zprávy pro kroniku, bohužel kvůli svému zdravotnímu stavu a vysokému stáří ji nikdy nezačal psát. V roce 1957 se stal kronikářem pan Karel Martin. Podklady sbíral ve státním archivu, v knihovně v Praze, v Liberci, od pamětníků v rozmezí let 1957 – 1959. Kroniku se snažil psát objektivně, nic nezakrývat, nevylepšovat.

Město má celkem 4 kroniky, první tři jsou celé psány panem Martinem, čtvrtá je již dílem více kronikářů. Do první – nejstarší z nich učinil první zápis 11.1.1959. Tento díl mapuje historii Harrachova, jednotlivé činnosti spolků, vznik tkalcovny v Ryžovišti, školy, hornictví a další kapitoly života ve městě. Druhý díl mapuje obec v letech 1945 – 1960, třetí díl začíná rokem 1971 a končí rokem 1980. Poslední díl má poněkud komplikovanější osud. Pan Martin ho psal od roku 1981 do r. 1986. Svůj poslední záznam tak učinil pan Martin 24.3.1987. Psal ji plných 31 let, činnost kronikáře ukončil vzhledem ke svému pokročilému věku, v 77 letech. Jeho nástupcem se stal Karel Dolejší, který psal kroniku v roce 1987 – 1989. Pak kronika na dlouhá léta končí. Nebyl nikdo, kdo by tuto funkci zastával a tak vznikla třináctiletá mezera, v níž stránky kroniky zejí prázdnotou. Na pobídku tehdejšího starosty, pana Václava Cajthamla, jsem v roce 2003 začala kroniku psát já, ale v roce 2005 jsem z časových důvodů svoji činnost ukončila. Od té doby opět nebyl nikdo, kdo by v této práci pokračoval. Až v roce 2011 kroniku převzala Alena Zapletalíková Trýznová, psala ji však pouze jeden rok a také z časových důvodů v práci nemohla pokračovat. Během dalšího roku vznikla tedy opět pomlka, kterou však – pevně doufám, doplní nová kronikářka města, Kateřina Fejtová a doufám, že se stane kronikářkou na dlouhá léta, vzhledem k jejímu mládí alespoň tak dlouho, jako pan Martin.

Kronika až doposud byla a je psána ručně, za dob pana Martina do ní malovali úspěšní malíři skla nebo pan Zich. Další malby jsou, protože ráda kreslím, z mé ruky během mé práce kronikářky, jiná období kronikářů obrázky, malby ani kresby nemají. Přesto je kronika krásnou procházkou historií a kouzlo pera a úhledného písma jí vdechuje zvláštní nádech života.

Nyní však již dlouhodobě nastal trend psát kroniku v elektronické podobě a poté ji svazovat do knih. Technický pokrok v ničem nelze zastavit je pravda, že celoroční shromažďování informací a pak následné ruční přepisování dokumentním inkoustem je časově velmi náročné, klade velké nároky na preciznost autorů, nelze zde škrtnat, opravovat, přepisovat myšlenky a sled událostí. Kdo to nezkusil, netuší jak časově i odborně náročné to je. Proto v době, kdy těžko hledáme někoho, kdo by měl čas věnovat se této krásné, ale opravdu náročné práci, naprosto chápu, že chceme-li, aby kronika města pokračovala a našla tak (jako se nyní podařilo) mladého člověka zapáleného pro tuto práci, nelze se pokroku vyhnout, proto až bude dopsán poslední díl kroniky, který ukrývá archiv města a zaplní se tak všechny jeho stránky, bude kronika psána na počítači, vázána do krásné knižní vazby a co bude novinka, budou tam vkládány fotografie k jednotlivým událostem, což pro budoucí generace určitě bude krásná, historická a vypovídající hodnota běhu času. Doposud to nebylo možné, protože do ručně psané kroniky nebylo doporučováno vlepovat fotografie. Velmi by to „nafouklo“ vazbu a špatně by se s kronikou pracovalo při jejím dalším zpracování.

Zájemci o nahlédnutí do dějin našeho města měli možnost navštívit úřad a zde, v kanceláři, za přítomnosti některého zaměstnance listovat kronikou. Je zcela samozřejmé, že kronika musela být

uschována v trezoru, aby nedošlo k odcizení a už vůbec nemohla být půjčována, aby nedošlo k poškození či ztrátě.

Přišlo mi to líto. Přála jsem si, aby každý, kdo chce listovat naší historií, měl tuto možnost kdykoliv a například při kávě, v klidu domova, potěšit duši tímto ojedinělým literárním klenotem. A tak jsem požádala Státní okresní archiv v Semilech o digitalizaci. Kroniky byly SOA digitalizovány pomocí fotoaparátu. Posléze byly jednotlivé fotografie upraveny v programu Zoner Media Explorer 6.

V tomto ohledu je naše městečko výjimkou a věřím, že vás tento počín potěší. Bez minulosti není budoucnost a kdo nezná historii, jako by byl ochuzen o kus svého života. Poznejme naši obec jaká byla, jak žili lidé v ní, jen s úctou a pokorou k naší historii můžeme zodpovědně přistupovat k tomu, jak budeme naše město dál rozvíjet, pro nás a další generace.

Dovolte mi tedy, abych vás ke čtení naší nejstarší dochované kroniky obce pozvala do ní zapsanou první větou: „**Bud'te v míru a pokoji pozdraveni vy všichni, kteří tyto dějiny naší obce harrachovské čísti budete.**“

Radka Bališová Zamlarová
tajemnice